Poštnina plačana v gotovini

Cena 2.— din

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOMELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

Leto I. — Stev. 10. | NOVO MESTO, 20. aprila 1950. | Izhaja tedensko

PRAZNIK OSVOBODILNE FRONTE

Devet let Osvobodilne fronte, to je nedvomno najpomembnejše in najslavnejše poglavje v zgodovini slovenskega naroda. Ljudstvo, ki se je več kot tisočletje borilo za svoj obstanek proti uničevalnemu pritisku nemških, italijanskih in madžarskih grofov in baronov, nemških, italijanskih in madžarskih kapitalistov in imperialistov in v zadnji dobi vrhu vsega še proti zatiralcem iz beograjske čaršije in domačim izžemalcem, to ljudstvo je v teku devetih let Osvobodilne fronte v bratski zvezi z ostalimi narodi Jugoslavije končno rešilo vprašanje svojega obstanka, ko je dokazalo, da se je pripravljeno boriti za popolno osamosvojitev.

27. aprila pred devetimi leti je majhna skupina ljudi raznih političnih nazorov na predlog Komunistične partije položilo organizacijske in politične temelje Osvobodilni fronti. Osvobodilna fronta je rekla slovenskemu ljudstvu: »Sovražnik je močan, toda ni je sile, ki bi mogla zlomiti enotno voljo ljudstva.« Vse demokratične in svobodoljubne sile in vsi resnični ljubitelji naroda se morajo združiti v borbi proti okupatorju. Ustvariti morajo enotno Osvobodilno fronto; samo to more biti ona politična vojska ljudskih množic, ki bo v stanju priboriti zmago nad fašističnimi zatiralci. Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov je edina pravilna in edina zmagovita politična pot v borbi za osvoboditev slovenskega naroda. In končno, da bi bila ta borba dosledna, odločna in nepomirljiva, jo morajo voditi resnično demokratične sile s Komunistično partijo na čelu. Množični izraz tega pa naj bo čvrsta zveza delovnega ljudstva t. j. Osvobodilna fronta.«

Pet let osvobodilne borbe, ki jo je bojevalo slovensko ljudstvo pod zastavo Osvobodilne fronte, je nedvomno potrdilo dejstvo, da je bila politična pot edino pravilna, da, celo rešilna za slovenski narod. Iz vseh teh zaključkov in vseh teh razlogov potemtakem brez omahovanja napravimo zaključek, da je dan Osvobodilne fronte 27. april odprl slovenskemu narodu novo stran, novo poglavje v borbi za svobodo in obstanek. S tem dnem se začenja osvobodilna vstaja slovenskega naroda, dan velikega zgodovinskega pomena za slovensko ljudstvo.

Danes že z lahkoto ocenimo rezultate te naše velike borbe in Osvobodilne fronte. Lahko jo ocenimo s stališča narodnostne osvoboditve ali pa iz družbenih ozirov t. j. iz stališča delovnega človeka, koliko je pridobil s to borbo.

Prva zmaga, ki jo je dosegla Osvobodilna borba je izgon okupatorjev in uničenje oboroženih domačih izdajalcev. S tem svojim uspehom je dosegla osvoboditev in ustanovitev ljudske in demokratične države. Priborila je skupno z Ljudsko fronto Jugoslavije enakopravnost jugoslovanskih narodov. S to zmago je dosegla republiko, dolgoletni sen delovnega ljudstva. Združila je celoten slovenski narod v strnjeno celoto, toda žal, zaradi imperialističnih sil, ne v enotno državo.

Drugo delo osvobodilne fronte je najbolj demokratična ustava. Ta ustava ni bila vsiljena kakor vse ustave predaprilske Jugoslavije, ampak je bila na množičnih sestankih vsega prebivalstva temeljito pregledana in šele z odobritvijo vsega slovenskega ljudstva potrjena v ustavodajni skupščini. Na podlagi te ustave, se je slovenski narod otresel jerobstva kapitalistične oblasti, protiljudske žandarmerije in si postavil svojo ljudsko oblast.

Tretji uspeh Osvobodilne fronte je bila agrarna reforma. Dolgoletni sen slovenskega kmeta je bil končno uresničen. Zemljo tistemu, ki jo obdeluje. To zemljo je dobil kmet brez vsake odškodnine. Agrarna reforma je bila rešena res na ljudski način in ne tako kakor se je reševala v predaprilski Jugoslaviji.

Četrti uspeh je bil v tem, da je ljudstvo dobilo v roke vsa prirodna bogastva, vsa proizvajalna sredstva, vsa finančna sredstva in vse prometne vezi.

Zemlja se deli tistemu, ki jo obdeluje

S tem uspehom je zagotovljena delovnemu ljudstvu lepša in boljša bodočnost in za vedno odstranjeno izkoriščanje človeka po človeku.

Peti uspeh je v tem, da so se šole odprle vsem ljudem in da se lahko vsak izobrazi brez razlike in doseže najvišja znanja. Kultura in prosveta je dobila širok razmah z ustanavljanjem najrazličnejših kulturnih in prosvetnih ustanov. Naš narod mora biti visoko naobražen, na bo lahko izvrševal vse naloge, ki se mu stavljajo za izboljšanje življenjskih prilik.

Osvobodilna fronta hoče izboljšati življenje delovnemu človeku, zato je tudi sodelovala pri našem petletnem gospodarskem načrtu. Če bi Osvobodilne fronte ne bilo, bi ne bilo tako velikih gospodarskih uspehov v naši domovini in ne bi bilo tolikšnega dviga gospodarstva. Osvobodilna fronta pa zna spraviti ljudstvo tudi v dejavnost ker vsakdo zaupa v vodstvo, ki zna dobro in premišljeno voditi ljudstvo k smotrom, ki jih je že nakazalo za časa Narodno osvobodilne borbe.

Tudi sedaj, ko bijemo najostrejšo borbo proti vsem zaviralcem našega neodvisnega življenja in gospodarstva, zna Osvobodilna fronta voditi delovno ljudstvo do popolne zmage in tako tudi do lepšega in boljšega življenja delovnih množic.

Naj živi 27. april, dan ustanovitve Osvobodilne fronte!

Naj živi Osvobodilna fronta!

Naj živi Komunistična partija, osnovateljica Osvobodilne fronte!

Naj živi naše vodstvo z maršalom Titom na čelu!

Gaberčani razpravljajo o ustavi

Kako se je izvedlo predvolivno tekmovanje v trebanjskem okraju

Če se ozremo na delo pri frontnih organizacijah in samo okrasitev, ki je praznično spremenila naše vasi v Trebnjem, Mirni, St. Rupertu, Veliki Loki, St. Lovrencu itd., vidimo, da je njih lice že po zunanjosti odražalo v veliko svečanost, ki je zajela široke množice delovnega ljudstva. Predvolivna tekmovanja, ki so jih napovedale organizacije Osvobodilne fronte na čast volitev, so se delno tudi izvedla v nekaterih krajih. Organizacije so se resnično zavedale svojih dolžnosti. Tako je Zveza borcev v Mokronogu nakopala 30 kubikov peska za zadružni dom, SKUD pa je uprizoril burko v treh dejanjih s pestrim sporedom koncerta, člani osvobodilne fronte pa so obrezali nad pol ha vinograda v kmečko obdelovalni zadrugi. V Vel. Loki so frontne organizacije napravile pri gradnji zadružnega doma 700 prostovoljnih delovnih ur, v Tržišču so popravili več vaških poti, SKUD Trebnje je priredil dve kulturni prireditvi, Aktivi frontnih organizacij Dobrniče, ki so številčno močni niso dosegli niti ene točke. V tem odboru je najbolj aktiven predsednik osvobodilne fronte Slak Karel, ki pa jasno ne more vsega sam izvršiti.

Volitve same so odkrile nekatere staro misleče ljudi na naši vasi, ki so odkrito nastopili proti ljudski oblasti. Tako je Kravcar Alojzija iz Mrzle luže, KLO Vel. Loka, izrazila aktivu, da je potrebno predsednika kmečko obdelovalne zadruge tepsti, ko je vstopil v zadrugo, češ da mu prej ni bilo treba delati. Omenjena se ne zaveda, da mora v ljudski državi vsakdo delati in bo morala tudi ona. Tudi se ne zaveda, da njen sin študira na visoki šoli in da dobiva podporo od države. Aktiviste je rajši nahrulila, kot da bi šla na volišče. V nekaterih primerih so bila vrata v stanovanja po ves dan zaprta, čeprav je bilo ugotovljeno, da so ljudje doma. Naredili so to pod pretvezo, da bi jim ne bilo treba iti na volišče.

Najslabša udeležba v KLO Mirna vas in St. Lovrenc nad St. Rupertom nam potrjuje, da je delo organizacij samo na papirju. V Mirni vasi ni šla na volišče niti žena predsednika KLO, v St. Lovrencu nad St. Rupertom pa z Jelševca petčlanska družina odbornika KLO. To nam je dokaz, da niti predstavniki ljudstva niso prepričevali in prikazovali pomen volitev ostalim volivcem. Pod takimi pogoji ni čuda, da niti krajevni ljudski odbor ne more dobro poslovati in predstavljati ljudske oblasti, ki bi ji vsekakor moral stati na čelu. Volivci bodo v doglednem času spoznali vse nasprotnike ljudske oblasti, ki so načrtno v posameznih vaseh zavirali izvedbo volitev.

Kmetijski svetovalec

Gospodarstvo na velikih kmetijah se bolj izplača kakor na majhnih

V dnevnem časopisju stalno zasledujemo poročila o ustanavljanju kmečkih delovnih zadrug, to je o združevanju razdrobljenih kmečkih gospodarstev v velike socialistične kmetijske obrate. Tudi socialistična preobrazba naše vasi stremi za tem, da se izoblikujejo večji kmetijski obrati na vasi. Temu pa ni vzrok samo socialno politični moment, temveč je to danes že gospodarska potreba.

Gospodarska statistika iz stare Jugoslavije nam prikazuje, da je bilo v obdobju gospodarske krize, in sicer v letih 1933 do 1936 največ malih gospodarstev prodanih na javni dražbi. Samo v Sloveniji je bilo prodanih v velikosti od 2 do 5 ha preko 280 kmetij, medtem ko nad 200 ha ni bilo prodano niti eno veleposestvo. To nam potrjuje dejstvo, da je možen napredek kmetijstva v večjih gospodarskih enotah.

Katere pa so sploh prednosti velikih zadružnih gospodarstev pred majhnimi privatnimi kmetijami.

Oglejmo si samo nekaj najvažnejših momentov.

1. Naša nova industrija se danes naglo razvija. Za svoj razvitek potrebuje ljudske delovne sile, ki jo črpa izključno s podeželja. Zato na kmetih manjka delovne sile. Da se bo lahko kmetijstvo razvijalo naprej je treba najti nadomestek za manjkajoče ljudi, kar je edino mogoče potom mehaniziranja kmetijstva — s strojno obdelavo zemlje. Vpeljava kmetijskih strojev pa se izplača le v velikih kmetijskih obratih. Za majhne kmetije je nabava kmetijskih strojev prevelika obremenitev. Sami stroji tudi niso popolnoma izkoriščeni.

2. Z združevanjem majhnih privatnih gospodarstev v velike zadružne kmetijske obrate lahko površino obdelovalne zemlje znatno povečamo, ker v skupnih parcelah odpade mnogo nepotrebnih potov, meja itd. Po statističnih podatkih je bilo preračunano, da bi se na ta način površina obdelovalne zemlje lahko povečala za približno 15 %, kar bi samo za Slovenijo znašalo približno 500 ha novih rodovitnih površin.

3. Z združevanjem manjših njivskih parcel je mogoče dobiti daljše njive s pravilno podolgovato obliko in bi se na ta način mnogo cenejše obdelovalo s kmetijskimi stroji, ker bi se mnogo manj uporabilo časa na obratih ob koncu njiv. Preračunano je, da je učinek n. pr. oranja s traktorjem mnogo slabši na kratkih kot pa na dolgih njivah. Če je njiva 4krat daljša kot široka, se izgubi na obratih 20 % časa za oranje. Če je dolžina 10krat večja od širine pa samo 10 %. Razen tega je še sama kvaliteta oranja na krajih mnogo slabša kot v sredini.

4. Ozke njive v obliki pasov, kot so pri nas na Dolenjskem, se mnogo slabše izkoristijo, kot združene parcele, ker je med njimi mnogo razorjev, na katerih se ničesar ne pridela. Če je razor izza vsake četrte brazde, gre v izgubo 30 % zemlje, če je razor samo izza vsake 40 brazde, je izgubljeno le 3 % zemlje. Na podlagi odstranitve razorov bi lahko izkoriščanje naše zemlje povečali za 20 %.

5. Samo v združenih kmetijskih obratih je mogoče vpeljati intenzivne agrotehnične mere kot so strojna obdelava zemlje in setev, načrtno gnojenje in vpeljava šestletnega travopoljskega kolobarja, zaščita rastlin itd. kar seveda znatno poveča hektarski donos. Praktične izkušnje nas učijo, da je mogoče z izbiro kvalitetnega semena za setev s strojno setvijo, pravilno in načrtno uporabo umetnih gnojil in obdelovanja zemlje po novejših kmetijskih metodah dvigniti hektarski donos v nekaterih primerih tudi za 50 %.

6. Ostale kmetijske panoge kakor prašičereja, govedoreja itd. se mnogo bolj izplačajo v večjem obsegu, ker je za oskrbovanje sorazmerno potrebno mnogo manj ljudske delovne sile in je mogoče nekatera dela mehanizirati.

7. Pridelovanje posameznih poljskih rastlin je mnogo cenejše, ker so po kolobarju strnjene v skupnih parcelah, ne pa tako raztepene kot na majhnih kmetijah.

8. Edino v velikem kmetijskem obratu je mogoče organizirati dela po skupinah, to je po brigadno-desetinskem sistemu dela, za katerega vemo, da zelo povečuje učinek dela, ker se plačilo za delo ne računa po prebitem času na delu, temveč po učinku in kvaliteti izvršenega dela.

9. Edino v velikih kmetijskih obratih je mogoče vzdrževati dobro plemensko živino kakor plemenske bike, žrebce, merjasce itd., kar je zelo važno za splošen dvig živinoreje.

10. Večji kmetijski obrat je tudi v stanju vršiti razne sortne poizkuse s posameznimi sortami poljskih rastlin, kar je velik doprinos k rajonižaciji poljskih rastlin in dvigu hektarskega donosa.

11. Gospodarska poslopja za združeno gospodarstvo so mnogo manjša obremenitev kot za malo kmetijo, ker predstavljajo mrtev kapital in zahtevajo velika popravila. V stari Jugoslaviji je bilo mnogo primerov, da so bile nekatere kmetije prodane radi prevelikih stroškov zidave gospodarskih poslopij, s katerimi so se hoteli posamezniki postavljati ali pa jih dotični posestnik, ki jih je začel graditi, ni mogel po zamisli dokončati.

Iz zgoraj navedenih glavnih prednosti združenih gospodarstev pred privatnimi kmetijami, vidimo, da je gospodarstvo v večjem obsegu res bolj rentabilno. Iz tega lahko sklepamo, da je združevanje privatnih gospodarstev v KDZ edino pravilna pot, po kateri je mogoče dvigniti naše kmetijstvo iz zaostalosti, doseči gospodarsko neodvisnost in ustvariti našemu delovnemu človeku boljše življenje.

F. K.

Niti pedi neobdelane zemlje

Prav v tem času postavljamo s planom setve osnovo celotnega gospodarjenja v kmetijstvu. V tem času bomo zagotovili hrano našemu človeku in živini ter surovine naši industriji. To nalogo pa bomo izvršili le tedaj, če bodo kmetska gospodarstva izpolnila svoj setveni plan, ki jim je določen po njihovi obdelovalni zemlji. Vsako kmečko gospodarstvo je dolžno, da obdela svoje njivske površine, ki so njegova last in one, ki so mu dodeljene v trajen zakup. Na podlagi tega setvenega plana bo vsako kmečko gospodarstvo obremenjeno za oddajo skupnosti. To je treba poudariti zato, da ne bo kdo jeseni dejal, da ima večjo obremenitev kot pa je njegov pridelek.

Po sedanjih ugotovitvah je v našem okraju zmanjkalo precej orne zemlje. Čudno je to, kaj ne? Zmanjkalo je zemlje? Da, zemlje je zmanjkalo! Vsakdo se bo vprašal, kako je to mogoče, saj je ni nihče ukradel, nihče skril in tudi ni bilo slišati o kakih zemeljskih udorih. Ko smo primerjali katastrske zapiske in prijavljeno zemljo, se je ugotovilo, da je zmanjkalo v Št. Jerneju 245 ha, v Uršnih selih 100 ha, v Šmihelu pri Novem mestu 117 ha, v Žužemberku 211 ha, po celem okraju pa kar 17 %. Kje je ta zemlja? To je tista zemlja iz katere bodo špekulanti in sovražniki delovnega ljudstva kovali denarce in uganjali črno borzo z najpotrebnejšimi življenjskimi predmeti. Toda ti ljudski škodljivci se zelo motijo, če mislijo, da se jim bo to posrečilo. Vse se bo ugotovilo in niti pedi zemlje ne bo izgubljene, ampak frontne oganizacije bodo orno zemljo še povečale s svojim prostovoljnim delom pri osuševanju močvirij, urejevanju hudournikov itd.

Vendar pa nas pri pogledu na te številke nekaj skrbi. Skrbi nas to, in to posebno poštene kmete, ki oddajamo pošteno vse obremenitve, da ne bo ta zemlja pravočasno obdelana. S tem pa bo ogrožen setveni plan in oskrba delovnega prebivalstva in potrebe naše industrije. Zato moramo vsi na delo, da doženemo vse one, ki zemljo zatajujejo in je nočejo prijaviti ali pa nočejo prijaviti svojih posevkov. Le na ta način bomo lahko pravilno razdelili obremenitve in ne bomo delali napak.

Imamo pa še druge skrbi in to je delovna sila. Precej je velikih posestev, ki nimajo niti človeške niti vprežne delovne sile. Da bodo tudi te njivske površine obdelane so odgovorni Krajevni ljudski odbori, ki naj z množičnimi organizacijami, organizirajo frontne brigade, ki bodo pomagale takim posestvom. One gospodarje pa, ki nočejo obdelati zemlje, češ da bodo morali potem preveč oddati, pa naj razkrinkajo in pripeljejo na pravo pot.

Kmečke obdelovalne zadruge bodite prve pri izvedbi svojega setvenega plana. S tem boste ne samo sebi koristili, ampak dokazali, da je uspešno veliko kmetovanje na velikih ploskvah in s strojem. Izpolnite 100 % setveni plan posebno še zato, ker boste s tem pridobili tudi seme za prihodnje leto. Danes ne sme biti kmet samo odjemalec semenskega krompirja, ampak tudi pridelovalec.

Upravni odbori kmečkih zadrug naj imajo za glavno in najvažnejšo nalogo, izvedbo setvenega plana na svojih ekonomijah. Današnje stanje v kmečkih zadrugah pa ne kaže tako. Karteljevo, Mirna peč še danes nimajo izorane zemlje na zadružni ekonomiji. Nikakor si ne moremo misliti, da ni bilo časa in prilike, da si ne bi mogli pripeljati semenskega krompirja iz Novega mesta, kjer ga je bilo na razpolago 4000 kg. Upravni odbor Zadruge v Mirni peči še do danes ni zoral svoje orne površine. Izgovor, da nimajo vprežne živine ne drži. Stopijo naj samo na telefon ali brzojav, pokličejo traktorsko postajo v Št. Jerneju, ki pravi, da nima sedaj v največjem delu nobenega posla, in delo bo izvršeno.

Vodstva Državnih ekonomij naj čimprej izvrše svoj setveni plan. Sejejo naj čimveč zelenjave in povrtnine, kar je njihova najvažnejša naloga.

Osnovna naloga je setev krompirja in industrijskih rastlin. Krajevni ljudski odbori in Kmečke zadruge naj čimprej obvestijo kmete, ki so zadolženi za setev lanu in sončnic, da čimprej dvignejo to seme, katerega imajo dovolj na razpolago. Vsi se moramo zavedati, da je seme jarega lanu in krompirja uvoženo iz inozemstva in da je bilo za to potrebno precej deviz. Z izpolnitvijo setvenega plana jarega lanu pa bomo zagotovili brezhibno obratovanje živilskih in tekstilne industrije.

Kmečko obdelovalne zadruge, Zadružne ekonomije, Državne ekonomije, Kmetje!

Posejte vso orno površino s kulturami, ki so vam po setvenem planu določene!

Dvignite takoj seme jarega lanu in sončnic v svoji kmečki zadrugi, dokler je še čas setve teh kultur!

Kmečke obdelovalne zadruge, Zadružne in Državne enkonomije, pokažite prednost intenzivnega kmetijstva!

Pridelajte čimveč tržnih viškov, kajti v tem letu boste prodali vse pridelke na bone v nedoločeni vsoti.

Spomladansko pogozdovanje

Gozdarsko osebje gozdnega gospodarstva Novo mesto je pravilno razumelo pomen in važnost pogozdovanja goličav in posek. Za gotovilo si je zadostno število gozdnih sadik

smreke, bora, jesena, javorja in zelene duglazije. Do vključno 6. aprila t. l. je na vsem prostranem področju od Trebnja do Črnomlja pogozdilo 250.000 gozdnih sadik. Pogozdovanje je v širokem razmahu in se bo ob krepkem sodelovanju množičnih frontnih organizacij 100 % izvršilo pred rokom. Težave so le v odročnih roških pogozdovališčih zaradi pomanjkanja prevoznih vozil ki bi prostovoljno delovno silo hitro in varno pripeljala na pogozdovalni prostor. Poleg pogozdovanja osebje gozdnih uprav ni pozabilo na dela v zgozdnih drevesnicah in je pripravilo gredice za pomladansko setev gozdnega semena, nekaj gredic pa za posaditev mladih semenk, da se pripravijo primerne sadike za leto 1951 in naprej. Tudi čiščenju kultur in gozdov, dasi v manjši meri, posveča pozornost in je bilo spomladi, posebno februarja in začetek meseca marca, očiščenih 30 ha gozdnih kultur.

Kakor se je gozdarsko osebje po reorganizaciji gozdnega gospodarstva hitro vživelo v specialne naloge gozdarske stroke, tako je tudi mladina s polnim razumevanjem priskočila na pomoč in se pridno uveljavlja pri pogozdovanju. Ljudskošolska in srednješolska mladina je opravila do sedaj 15 % vsega dela in se še naprej udeležuje pogozdovalnih akcij.

Tako bomo z združenimi močmi in dobro voljo izpolnili navodilo našega državnega vodstva, ki pravi: pogozditi zadnjo goljavo v Titovi petletki, izbrisati sledove fašistične vojne in pripraviti surovine za našo socialistično industrijo.

R. M.

Težko, a vendar še možno

Ko so kmetje dobili načrt za spomladansko setev, so se skoraj povsod izgovarjali, da nimajo več toliko zemlje in da so jo že posejali jeseni. Pri pregledu se je ugotovilo, da je res tako. Samo belih žit je bilo v jeseni posejanih 133 ha več, kakor je predvideval načrt. Temu pa se ni prav nič čuditi, kajti načrt jesenske setve je bil neživljenjski, kakor je tudi neživljenjski načrt spomladanske setve. Pravilno so to izvedli edino le v Krajevnem ljudskem odboru Dolenjske Toplice in Št. Jerneju, kjer so kmetje zvedeli na sestanku, kolikšen je njihov račrt. Povsod drugod pa so načrt spomladanske setve določili za mizo.

Sedaj pa poglejmo, kako je izveden načrt. Na zadružni ekonomiji Krpaževo pri Mirni peči so do predkratkim zorali od 11 ha le 3 ha zemlje, posejali pa le 80 arov. Kako pa bi moglo biti drugače, če pa kmečke zadruge ne vodijo računa o delu na svojih ekonomijah. Niti tem ne pomagajo, kako pa bodo potem kmetom privatnikom, kateri nimajo dovolj delovne ali pa vprežne sile. Povsem drugače je v Kmečki zadrugi Toplice. Tu hočejo na vsak način pravočasno obdelati svojo ekonomijo, le težavo imajo s prevozom gnoja iz 9 km oddaljenih hlevov gozdne manipulacije. Z gozdnim avtopodjetjem se je zadruga domenila že začetkom aprila radi prevoza s kamijoni. Toda kamijon je vozil gnoj raj za pomočnika direktorja, kakor pa za zadružno ekonomijo. Dvanajst ljudi je zastonj čakalo na tovorne avtomobile, kajti prišel je samo eden. Tudi kmečka zadruga v Straži je znala pridobiti 27

Kako naj govore starši

Kot oče rad opazujem male otročke, poslušam njihovo ljubko brbljanje, ter opazujem njihova »dejanja in nehanja«. Pri svojem opazovanju ugotavljam, da imajo nekateri starši hudo nepravilne in napačne odnose do svojih otrok, oziroma njih vzgoje, in si mislim: ubogi učitelji, ki bodo imeli kdaj opravka s takimi otroki. Jasno je že v naprej da bodo učitelji »krivi« vseh otrokovih neuspehov v šoli, saj starši »vendar ne morejo nič zato,« če imajo njih ljubljenčki razne hibe...

Po največkrat hočejo starši zraziti svojo ljubezen do otročka v spačenih, pomanjševalnih izrazih, ki imajo povečini prizvok tujega jezika. Prav nič ne pomislijo, kako pri tem greše. Otrok se teh popačenk ne le privadi in jih uporablja, nego se jih zelo težko ali pa morda nikoli ne odvadi. Ne morem razumeti staršev — v prvi vrsti imam v mislih tu mlade zakonce iz povojne dobe — zakaj se na noben način ne morejo odvaditi tujih popačenk, oziroma zakaj se ne morejo navaditi govoriti z otrokom lepo po slovensko. Kako lepo bi bilo slišati otroka, ki bi že v rani mladosti govoril lepe slovenske besede. Saj ni res, da bi otrok moral spati v »cimrčku«, da bi moral »mirkati«, da ne bo padel po »štengah« ali da se ne bo opekel pri »šporhertu«, da naj se umije z »žajfco«, naj vzame v »kostrčku« svoj »gvantec« in se obleče, da pojde potem z mamico na »špancir« ali pa na »plac« jajčka kupovat, ali pa da bo šel na »gaso«, kjer mora »mirkat«, da ne bo z »gajžlco« ubil »šajbe« pri sosedovih... Ali bi ne bilo neprimerno lepše, če bi se otroku to povedalo lepo po slovensko? Ali se res še danes in po vsem, kar smo hudega pretrpeli od okupatorjev, ne moremo otresti teh popačenk in pa vpliva germanizma, ki izvira pri starejših ljudeh še iz dobe avstrijakanstva. Vsaj mladi rod, mladi zakonci bi morali govoriti drugače. Slovenski starši, zavedajte se vendar, da imamo Slovenci svoj lastni jezik, svojo lastno lepo zvenečo govorico, da ima naš jezik svoj lastni izvor! Ali bi morda ne bilo prav in pametno, da bi sindikalne podružnice poskrbele za predavanja o slovenski govorici, o slovenskem jeziku. Ta predavanja naj bi imela poudarek na tem, da bi matere delavke, ki morda niso bile toliko srečne, da bi bile obiskovale več šol, pazile kako bodo slovensko govorile, in kako bodo učile slovenske govorice svoje otroke, in da naj že vendar prenehajo z grdimi popačenkami? Ali bi ne mogla vodstva tovarn in velikih podjetij poskrbeti, da bi delavce seznanili s slovenskimi imeni in nazivi strojev in orodja, ko vendar imamo tudi slovenske izraze zanje? To je prav tako potrebno kot n. pr. politična izgradnja. Vsiljuje se mi misel, da je vsa politična izgradnja zelo malo pomembna, če človek ne pozna svojega lastnega jezika in ne njegovega bistva, ter zabeljuje svoje politične govore s popačenimi tujimi izrazi.

»Jabolko ne pade daleč od drevesa« pravi star slovenski pregovor, zato tudi otrok, ki iz ust svojih staršev ne sliši lepe slovenske besede, ne more biti drugačen. Pa mi bo kdo dejal: Zakaj pa imamo šolo! Res, zakaj? Šola uči otroka v spoznavanju svojega materinega jezika, uči ga slovnice, uči pravilne izgovarjave, toda kaj pomaga vse to, če pa znajo otroci po največkrat kar dvojno »slovensko« govorico, to je slovensko z lepo izgovarjavo, ki se je uče v šoli, in pa »slovensko,« ki jo uporabljajo doma v krogu staršev in ostalih »Slovencev«. Če starši ne bodo svojih otrok učili izgovarjati besed pravilno, potem tudi najboljši učitelj slovenščine ne bo dosegel uspehov.

Druga zelo velika napaka staršev je tudi ta, da često ne pazijo, kaj vpričo otrok govore, kakšne besede uporabljajo. Vpričo otrok se kregajo in zmerjajo z najostudnejšimi priimki da uporabljajo razne italijanske in južnjaške kletvine. Nerazumljivo mi je, da se starši niti vpričo otroka ne morejo zdržati takih nastopov in govorjenja. Ali mislite, da to vzgojno vpliva na otroka? Ali mislite, da je to za otrokovo bodoče življenje koristno in priporočljivo? Ali je res tako lepo in prijetno poslušati mlade fantiče, ki so komaj iz materinega naročja izlezli, kako po cestah in ulicah klafajo in ob vsaki priliki uporabljajo izraze svojih staršev ali pa starejših ljudi, ki so jih slišali? Ali bi naj bila to naša slovenska mladina, ki naj bo naš ponos in naša bodočnost...? Mislim, da ne, in kdo je temu kriv? Roko na srce! Če nam je kaj mar za našo mladino, potem si tako starši, katerih prva dolžnost je, kakor tudi vsi odrasli prizadevajmo z vsemi silami, da bomo res lepo slovensko govorili, in da bomo v bodoče opustili vsako nelepo govorjenje, vsako klafanje vpričo otrok in mladine sploh. Le na tak način bomo lahko dosegli, da bo naša mladina res naš ponos in bodočnost slovenskega naroda, s katero bo naš narod v vsakem slučaju lahko računal, da bo to res **slovenska mladina!**

—r—

Še je čas

V Novem mestu bomo odprli muzej narodnoosvobodilne borbe Dolenjske. Precej se je že nabralo materiala. Pri pregledovanju in zbiranju gradiva, ki je na razpolago, je bilo ugotovljeno, da do sedaj zbrani material nikakor ne zadošča za muzejsko zbirko, ki naj bi prikazala zgodovino narodnoosvobodilne borbe na Dolenjskem od borb, ilegalnega dela, internacij, skratka vse, kar

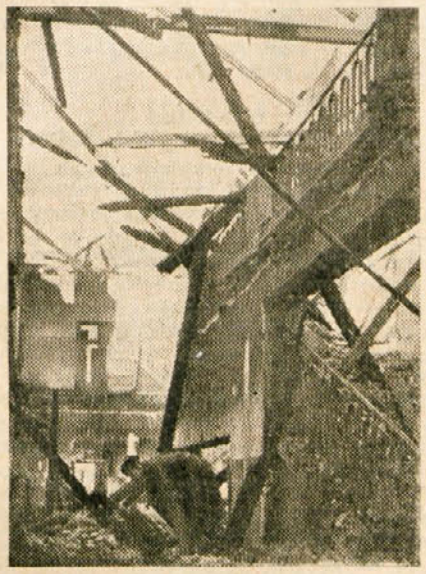

Belogardisti so uničili črnomeljsko šolo

je v kakršni koli zvezi z narodnoosvobodilno borbo. Brez dvoma je še mnogo gradiva raztresenega širom Dolenjske. Tega je treba čimprej zbrati in urediti, da bo dostopno v muzeju. Skoraj ne najdemo človeka na Dolenjskem, ki bi ne bil posredno ali neposredno udeležen v velikih dogajanjih v letih 1941—1945. Še vedno je čas, da rešimo pred uničenjem dragoceno gradivo iz narodnoosvobodilne borbe ali pa ga rešimo pozabe! Novo mesto je bilo idejno izhodišče za zelo širok pas ozemlja okrog Novega mesta, pa ravno o Novem mestu vemo najmanj! Malokdo ve, kje je bil v Novem mestu leta 1941 prvi sestanek aktivistov OF, da o datumu niti ne govorim! Komu so znana ilegalna stanovanja, ki jih je bilo v Novem mestu več, ali pa skladišča hrane, orožja itd. Če ne bomo takoj zbrali vseh takih podatkov, bo prepozno. Ko je bilo Novo mesto obdano z žicami in bunkerji, je vsakdo mislil, da ne bo nikdar pozabil, kje je bila speljana žica, toda, če hočemo danes na fotografiji rekonstruirati žične ovire, ne moremo priti do soglasnosti, kje je žica potekala! Komaj pet let je poteklo od konca vojne, pa smo že toliko pozabili, zato je res skrajni čas, da začnemo s sistematičnim zbiranjem podatkov in gradiva za muzej, ker je Novo mesto eno redkih mest, ki še nima muzeja!

Da bi novomeški muzej v oddelku za narodnoosvobodilno borbo prkazal čim popolnejšo sliko razvoja narodnoosvobodilne borbe, je treba zbirati podatke in gradivo po spodaj navedenih točkah:

1. Vsakdo, ki je bil v NOB ali v internaciji ali v zaporu, naj napiše svoje spomine.
2. Zbirati ves tisk NOB od najmanjšega letaka do brošure.
3. Zbirati arhiv NOB: okrožnice, navodila, razglase, poročila itd.
4. Zbirati fotografski material iz NOB (fotografije borcev, aktivistov, fotografije krajev in hiš, kjer so bili sestanki, komande, odbori itd.).
5. Zbirati razne propustnice, dovolilnice, bone, potrdila itd.
6. Zbirati znamke, ki so bile v veljavi od leta 1941—1945.
7. Zbirati ves različen denar, ki je krožil od leta 1941—1945 na Dolenjskem.
8. Ugotoviti prve aktiviste za vsak posamezen kraj.
9. Ugotoviti kje so bili prvi sestanki OF.
10. Ugotoviti kdaj so bili ustanovljeni prvi odbori OF.
11. Ugotoviti kje so bili sedeži komand, od kdaj in od katerih.
12. Ugotoviti kraje bitk, kdaj in s kom ter žrtve.
13. Ugotoviti mejo osvobojenega ozemlja v letu 1941—1945.
14. Ugotoviti, kje so bile sabotažne akcije in kakšne.
15. Ugotoviti mesta, kjer so bili pobiti talci.
16. Ugotoviti, kje so grobovi žrtev NOB.
17. Ugotoviti mesta, kjer so bili zapori, mučilnice itd.
18. Ugotoviti mesta, kjer so bila skladišča, ambulante, bolnišnice, javke, ilegalna stanovanja, kurirske stanice itd.
19. Ugotoviti mesta, kjer so bili skrivni prehodi iz okupiranega ozemlja na osvobojeno ozemlje.
20. Ugotoviti mesta, kjer so delovale tehnike.
21. Ugotoviti kurirske steze in sploh kurirsko mrežo.
22. Ugotoviti žrtve NOB: talce, borce in slično: koliko jih je padlo v borbi, v internacijah in slično.
23. Ugotoviti kam so padale bombe med letalskimi napadi:
    a) za Novo mesto;
    b) za ostale kraje.
24. Ugotoviti, kateri kraji so bili bombardirani in kdaj ter ugotoviti poškodovane ali porušene hiše in objekte.
25. Ugotoviti požgane vasi.
26. Ugotoviti še vse ostalo, kar je v zvezi z NOB pa ni obseženo v gornjih točkah. (Zbiranje prvih pušk, zvezd iz blaga, titovk, uniform itd.).

Vse spredaj navedene ugotovitve bi se dale nazorno pokazati v muzeju kot razstavni predmeti ali pa v obliki statistike, zemljevidov, grafikonov itd. Zelo težko je osnovati muzej in zato prosimo za pomoč vsakogar, ki hoče pomagati. Prosimo, da bi pošiljali gradivo na naslov: Muzejsko društvo v Novem mestu (Studijska knjižnica), kjer ga bomo hranili in urejali do otvoritve muzeja NOB, ki naj bi bila že v letu 1950.

Velika naloga krajevnih odborov pa bi bila, da bi v vsakem krajevnem odboru obnovili kak objekt, ki je v zvezi z NOB ali pa da bi odkrili spominsko ploščo padlim žrtvam NOB. Taki objekti ali pa plošče naj bi bile večen opomin na dobo, ko je okupator vladal v naših krajih, in da se bomo stalno zavedali, koliko je vredna lastna država.

K. B.

svojih članov, da so rezali krompir za sajenje.

Krajevni ljudski odbori so se pri tej dejavnosti zelo slabo izkazali. Čeprav je zadnji čas, vendar se niti sedaj ne zanimajo Krajevni ljudski odbori, kako in kje sejejo, ali imajo zadosti semena, vprežne sile in gnojil. Nekateri Krajevni ljudski odbori še dosedaj niso razdelili semena jarega lanu, ko bi ga že zdavnaj morali dati v zemljo. V okraju je približno 9400 kg prvorazrednega, razkuženega semena jarega lanu, vendar so od tega porabili le približno 2000 kg. V načrtu je posejati 73 ha, posejali pa so samo 15 a, čeprav je samo nekaj dni še časa. Najbolje sta to zadevo uredila samo Krajevni ljudski odbor Št. Jernej in Smolenja vas.

Tudi Okrajni ljudski odbor z množičnimi organizacijami ni pravilno prijel za delo. Še sedaj, ko bi moralo biti že vse v redu, ne ve, v koliko so setvena dela izvršena. Čeprav so sklenili na okraju, da bodo imeli vaške sestanke zaradi setve že prejšnji teden, so jih začeli sklicevati šele sedaj. No, sedaj so pa vendarle delo dobro zastavili.

D.

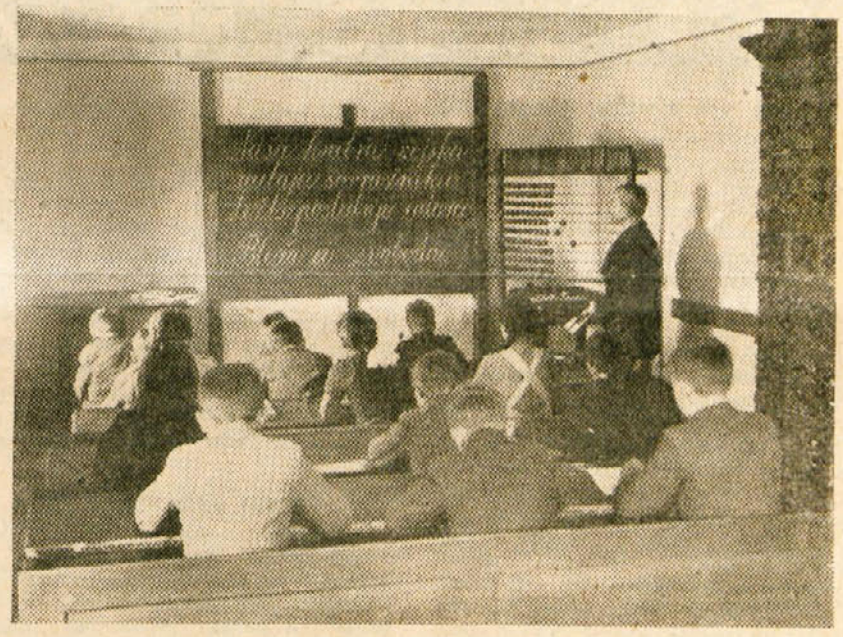

Partizanska šola

Slovenska filharmonija je gostovala dvakrat v Novem mestu

Poleg ostalih kulturno prosvetnih prireditev v Novem mestu, ki nam jih nudi v precejšni meri domači SKUD »Dušan Jereb«, ne smemo prezreti dveh komornih koncertov, ki nam jih je priredila na posredovanje tuk. kulturno prosvetne poslovalnice Slovenska filharmonija iz Ljubljane.

Dne 20. marca je bil v Domu ljudske prosvete komorni koncert godalnega kvarteta Slovenske filharmonije iz Ljubljane, ki je izvajal v zasedbi Dermelj Albert (1. violina), Stanič Jelka (2. violina), Cappone Giusto (viola) in Baer Sebastijan (čelo) skladbe svetovnih skladateljev Čajkovskega, Smetane, Mendelssohna, Bocherinija, Smetane in Skerjanca. Vse skladbe so bile dovršeno in občuteno izvajane, a prav posebno je ugajal Smetanov ciklus »Iz mojega življenja«. Sicer ne preveč številna publika je izvajalce nagradila z zasluženim priznanjem. Poleg godalnega kvarteta je zaigrala violinistka Staničeva Pugnani-Kreislerjev Preludij in Allegro ter Weniawskega Polonezo št. 2 z vso bravuroznostjo, a čelist Sebastijan Baer pa Schumanovo Sanjarjenje — vse s spremljevanjem klavirja. Oba solista sta žela za svoje umetniško izvajanje toplo priznanje.

Dne 4. aprila pa so izpolnili koncertni program istotako člani Slovenske filharmonije: violinist Albert Dermelj, sopranistka Mlejnikova in pianistka Dana Peruškova, ki so izvajali dela Dvořaka, Skerjanca, Lajovica, Lhotke, Swendsena, Rahmaninova, Mascagnija, Puccinija, Donizettija, Kreislerja in Hubaya. Oba solista — tov. Dermelj in Mlejnikova, katerima je oskrbela tov. Peruškova tehnično in občuteno dovršeno spremljavo, sta svoj program izvedla z vso virtuoznostjo, za kar sta bila nagrajena z navdušenim aplavzom.

Obisk obeh koncertov ni bil zadovoljiv in smo pogrešali mnoge stalne obiskovalce. Razumemo, da je na pr. godalni kvartet višek glasbeno umetniške tvornosti in zahteva že tudi od poslušalca precejšno glasbeno predizobrazbo, vendar so taki koncerti velikega vzgojnega značaja, ker prikazujejo, da lahko tudi maloštevilne strune na 4 godalnih inštrumentih izzvenijo mehko, božajoče in nagajivo, a tudi strastno in viharno, če operirajo z njimi pravi umetniki. Posebno bi opozoril na take koncerte uprave vseh tukajšnjih šol, da bi dopustili vsaj dijakom višjih šol in letnikov, da bi se lahko podobnih koncertov udeleževali, s čimer bi rastla njihova kulturno umetniška raven.

Prav posebno pa opozarjamo obiskovalce takih in vseh ostalih prireditev, da s prihajanjem, odhajanjem in klepetanjem med izvajanjem ne motijo, kar se dogaja skoraj na vseh kulturnih prireditvah.

Opozarjamo na veselj večer, ki ga priredi Slovenska filharmonija 11. maja ob 8. uri zvečer v Domu ljudske prosvete s sodelovanjem vokalnega kvinteta, recitatorjem in Ježkom.

S. S.

Ali si že poravnal naročnino

Fizkultura - Šport - Šah

Spomladanski cros

Spomladanski cros postaja v novomeškem okraju od leta do leta bolj množičen. 15. marca smo priredili prve krose. Že ti so pokazali, da bomo prekosili načrt števila tekačev. Po dosedanjih poročilih je teklo čez drn in strn 2502 pionirja, 950 članov predvojaške vzgoje in 751 članov sindikatov, torej skupno 4294 tekačev. Ker teki čez drn in strn še vedno trajajo, bomo načrt visoko presegli, kar bo lep doprinos k prazniku dela. Žalostno pa je dejstvo, da k tekom čez drn in strn niso pristopili mladinski aktivi. Izvedel ga je le mladinski aktiv Št. Peter. **Učo**

Sindikati za fizkulturo

V novomeškem okraju postaja sindikat vedno močnejša opora fizkulturi. Množični razmah v vseh panogah kaže vse večje sodelovanje sindikatov v fizkulturi in zato pristopamo sistematično k vzgajanju novih strokovnih in propagandnih kadrov. Tukajšnji Okrajni sindikalni svet je organiziral več fizkulturnih tečajev za referente pri podružnicah. Lanskoletni tečaj je dal 14 sindikalnih fizkulturnih aktivistov, letošnji fizkulturni seminar pa je dal 48 fizkulturnih voditeljev v podružnicah. Praktični izpit so napravili z organizacijo tekov čez drn in strn. 30 sindikalnih podružnic je dalo 751 tekačev. Novomeška telovadnica je po tem tečaju zaživela kot še nikdar doslej. Danes se že očitno kaže, da je nosilec Titove fizkulture na Dolenjskem delavec. **Učo**

Odbojka

Gimnazija Novo mesto :. Gimnazija Črnomelj 3 : 0

Dne 10. aprila smo novomeški gimnazijski odbojkaši gostovali v Črnomlju. Vožnja na vlaku nam je dokaj hitro minila. Bili smo nekoliko iznenadeni, ko smo nenadoma zagledali veliko postajno poslopje v Črnomlju. Mladinci, ki so nas pričakovali na postaji so takoj pristopili in nas pozdravili. Skupaj smo odšli v gimnazijo. Risbe, ki so jih izdelali sami gimnazijci, vise na stenah in razni grafikoni ter stenčasi. Vse to kaže, da se dijaki zelo zanimajo za procvit svoje gimnazije.

Še pol ure treninga in pričela se je tekma. V začetku se je videlo, da sta obe moštvi nekoliko razburjeni, toda ta »trema« se je po prvih menjavah razblinila. Glede naše igre bi lahko dejal, da je bila lepa, vendar ne najboljša. Naše moštvo je takoj prešlo v vodstvo, katerega je obdržalo do konca. Zmagali smo s 15:5, 15:4 in 15:6. Največje zasluge za zmago našega moštva ima Medic. Ne smemo pa reči, da je črnomaljsko moštvo igralo tako slabo kot je razvidno iz rezultata. Vidi se mu, da je prebrodilo začetne težave in bo z resnim treningom doseglo visoko raven.

Po tekmi smo se vrnili v gimnazijo, kjer so nas pogostili. Pozabavali smo se, nato pa odšli domov. Ponovno se zahvaljujemo vsem, ki ste nas tako gostoljubno sprejeli in želimo, da nas tudi vi obiščete v bližnji bodočnosti. **Copić**

PIŠEJO NAM

SE ENKRAT, SMRT BIROKRACIJI...

V 7. številki »Dolenjskega lista« je bil na 4. strani objavljen članek »Smrt birokraciji«, ki je bil podpisan s K. P. K. Ker se člankar v tem dopisu očividno brez vsakega poznavanja stvari same zaletava v naše podjetje in prikazuje navedeni primer kot zelo »tipičen primer birokracije«, hočem k temu pribiti nekaj dejstev.

Tov. Siško Janez, predsednik KOZ Garpavica v Orehovici, ki je nedvomno dal pobudo za ta članek, je pozabil pripomniti, da je dobil nakazilo za to oglje brez predpisane naročilnice Glavne direkcije za promet z lesom kot edinega distributivnega organa za gozne sortimente. Torej ne po »birokratični poti«. Ker smo upoštevali nujne potrebe zadruge, bomo sami izposlovali potrebno naročilnico. Dalje je pozabil, da ima naše podjetje skladišče le na žel. postaji Bršljin, kamor dobivamo oglje z več strani, tudi iz gozdov nad Orehovico. Skladišče oglja v Orehovici pa je last Gozdne uprave Novo mesto. Ker je slučajno sedež gozdne uprave tudi v Bršljinu v bližini Promlesa, je bilo seveda potrebno, da je šel v Bršljin, ali dvigniti oglje v skladišču Promlesa ali na podlagi nakazila Gozdne uprave dobiti odobrenje za prevzem oglja v skladišču v Orehovici. Menda ni pričakoval, da bo oglje, ki je važen izvozni artikel in zaradi tega pod plansko distribucijo, kupil od prvega ogljarja, ki ga bo srečal v gmajni in to v nekontrolirani kvaliteti? Dalje ni točno, da so dobili oglje pri neki kovačnici, pač pa v kolperju (skladišču oglja) Gozdne uprave v Orehovici.

Ne bi bilo odveč, če bi v sami kmečki obdelovalni zadrugi »Garpavica« pregledali, če morda nimajo tudi pri njih kakšnega še hujšega »greha« kot je ta »tipičen primer birokracije«, kajti dosedaj doseženi uspehi v tej najstarejši obdelovalni zadrugi novomeškega okraja, kljub temu, da je v njej največ aktivistov okrajnega merila, kažejo, da tudi tu ni vse v redu in bi se raje držali znanega ljudskega pregovora: Pometaj najprej pred svojim pragom!

— Romanič Peter, direktor Promlesa, Novo mesto.

DELO GABERSKIH ŽENA

Antifašistična fronta žena iz Gaberja je v tekmovanju dosegla precejšnje uspehe. Napravile so 500 ur prostovoljnega dela, in sicer pri popravljanju potov, pri krasitvi spomenika padlim partizanom, obisku bolnikov in pripravljanju za 8. marec. Proslave so se udeležili skoraj vsi Gaberčani in so bili prav veseli te prireditve. Po prireditvi so imeli zabavni sestanek, kamor so prišli tudi predstavniki vseh vaških organizacij.

NEKULTURNO OBNASANJE

Olepševalno društvo v Novem mestu je pred časom postavilo na sprehajališču ob Krki vrsto klopi, katere naj bi služile za počitek in oddih. Ker je že izkušnja pokazala, da so klopi nekaterim v napoto, so postavili izredno mocne, pa ni pomagalo nič. Tudi za te klopi so se našli junaki, ki svojo kulturo in moč preizkušajo na njih. Pa ne samo klopi, tudi drevje, ki ga je zasadila Cestna uprava, je občutilo bes tistih, ki menda nimajo pametnejšega dela kot samo gledati, kje bodo lahko kakšno škodo napravili.

Lepše in mnogo koristnejše bi bilo, če bi ti razbijači pokazali svojo moč v kakšni gozdni brigadi, na prostovoljnem delu, ter tako pomagali graditi, ne pa razbijati.

Slučajne očividce pa prosimo, da škodljivce javijo na pristojnem mestu, da bodo dobili plačilo za svoje delo. **F. B.**

PRAZNIK V NOVOMESKI TOVARNI PERILA

Delovni kolektiv Industrije perila v Novem mestu je prejel prehodno zastavico in nagrado za svoje delo v letu 1949 in prvo četrtletje letošnjega leta. Slavje je pričela predsednica sindikalne podružnice tovarišica Brulc Fani, ki je pozdravila predstavnike Partije, oblasti in sindikata. V svojem govoru je tov. Mišigoj, poverjenik za lokalno industrijo pri Okrajnem izvršnem odboru Novo mesto čestital delovni skupnosti za delovne uspehe, s katerimi se je povzpela na prvo mesto v novomeškem okraju in celi Dolenjski. Izročil jim je pismeno priznanje in prehodno zastavico.

Tov. Brulc Fani se je zahvalila za tako visoko priznanje in obljubila, da bo ta skupnost še nadalje presegala načrt tako po količini kakor tudi po dobri izvedbi, tako da bo prehodna zastavica ostala skupnosti v trajno last. Delovni skupnosti je čestital tudi upravnik tov. Gernedelj, ki je spodbujal k še večji delavnosti in še večjemu izboljšanju izdelkov. Ob tej priliki je proglasil dve udarnici in sicer tov. Mici Miheličevo in Malči Travizanovo.

V imenu Mestnega ljudskega odbora je čestital tov. Mirtič Alojz. Utrjeval jih je na poti, ki nam jo je vsem nakazala naša junaška Partija. Čestital pa je tudi tov. Gernedlju, kajti tudi on je mnogo doprinesel, da imamo tako delovno skupnost v Tovarni perila. Zato mu je izročil nagrado Mestnega ljudskega odbora. Delovni skupnosti sta čestitala tudi predstavnik Okrajnega komiteja Partije tov. Anton Pirc in predsednik Okrajnega sveta sindikatov tov. Jenko.

Po slavnostnem delu tega praznika so odšli v delovne prostore, kjer so v veselem razpoloženju zaključili uspeh svojega dela. **Učo**

GRADI SOCIALIZEM . . .

Henigman Maks in njegova žena Ana, posestnika IV. velikostne skupine v Dol. Toplicah imata zaostanek obvezne oddaje še iz leta 1949, kakor tudi iz I. tromesečja leta 1950 v sledečih količinah odkupnih predmetov:

1.801 kg govejega mesa,
2.2 kom. pitanih prašičev v teži 280 kg,
3.1 kom. mesnatih prašičev v teži 120 kg,
4.174 l mleka,
5.175 kg krompirja.

Neplačani davki za leto 1949 znašajo 14.347 din.

Neplačana akontacija za leto 1950 znaša 11.800 din.

Je li to način, s katerim Henigman izpolnjuje svoje obveznosti do skupnosti? Naj se vpraša, koliko je kot kmet z 9.69 ha obdelovalne površine zemlje že prispeval delavcu v industriji, rudarju pod zemljo, ki se dnevno bori za realizacijo planov in doseganje dnevnih norm, ter s tem za izgradnjo socializma!

Naj pove Henigman, koliko je že pripomogel k zvišanju življenjskega standarda delovnega človeka? Odgovor ni težak? Enostavno ničesar!

On je v minulem letu lepo pospravil pridelke svojih njiv za svojo lastno uporabo, zaklal 4 kom. pitanih prašičev, od katerih sta bila dva kom. celo markirana, ter s tem zgradil socializem sebi že za 2 leti vnaprej.

Vsekakor ne bomo dopustili, da bi nam taki in slični zavirali naš gospodarski načrt, temveč jih bomo razkrinkali pred svetom kot zavirače in gospodarske saboterje, ter s tem primerno z njimi tudi ravnali! **N. B.**

OBJAVA

Kdor je izgubil dobro nalivno pero, naj ga pride iskat v Okrajno lekarno (preje Andrijanič).

ZDRAVNISKA DEŽURNA SLUŽBA

27. aprila (četrtek): Dr. Hočevar Anton.
30. aprila (nedelja): Dr. Ropas.

GLEDALISCE NOVO MESTO

26. aprila (sreda): Svečana akademija na čast praznika OF.

OBRTNIKI, POZOR!

Že v 8. številki Dolenjskega lista smo pisali, da se obrtniki okraja Novo mesto pripravljajo na obrtniško razstavo, ki se bo v mescu juliju vršila v Novem mestu. Glede na to, da se je prijavilo že veliko število privatnih obrtnikov za sodelovanje pri razstavi in so prijavili res veliko lepih in praktičnih predmetov, pozivamo še vse ostale obrtnike, da se čimprej prijavijo k razstavi. Prosimo pa vsakogar, da se prijavi čimprej, kajti v najkrajšem času bo določen skrajni rok za to, po katerem bo mogel svoje izdelke razstavljati obrtnik le v kakem izrednem slučaju. Ker gre za to, da se dvigne prestiž obrtnega stanu, in da se vsej javnosti pokaže, kaj zmore obrtnik zlasti danes, ko ni na razpolago materiala v tako obilni meri, kot pred vojno, vabimo zato vse obrtnike, da odločijo za razstavo nekatere boljše, praktičnejše in važnejše predmete, ki bi zlasti v gospodarstvu ali gospodinjstvu imeli pomembno vlogo, in jih razstavijo na predvideni obrtniški razstavi.

Istočasno pozivamo vse obrtnike, ki zaposlujejo vajence ali pomočnike, da iste z učnimi odnosno z delovnimi pogodbami takoj prijavijo pri podpisanem združenju v svrho kartoteke in seznamov za živilske nakaznice. Kdor prijave ne bo res takoj izvršil, naj pripiše vse posledice, ki bi utegnile nastati radi izdaje živilskih nakaznic pomočniku ali vajencu, sam sebi.

OKRAJNO ZDRUŽENJE OBRTNIKOV V NOVEM MESTU

Preko trpljenj in obrekovanj

Napovedovalec: Tam v Liscu domačem b'lo
sonce topló,
možje že obrezalj trto krotkó.
Krivčev je oče povabil prav vse:
Grčarja Joška. Podboja, Martinka,
Andrejca, Franceta izza ovinka.

In oče nalil jim kapljice rdeče.
zapeli veselja so pesem goreče:

Pevski zbor zapoje: Bratci, veseli vsi,
tralala, tralala,
pesem zapojmo vsi,
tralala. — itd.

Fant (močno): Porca maledetta,
abasso Sloveni!
Eviva fašisti,
avanti, avanti!

Napovedovalec: Martinek se je ustrašil:

Martinek: Kaj pa zdaj to!
Pošasti črne so.
krog zidan'ce se muzajo!
Prvi fant: Pridrla v zemljo 'taljanska druhal,
fašist je domove naše požgal;
očete, brate in sestré
odgnal v robstvo in gorjé.

Dekle: Na pogorišču sama je ostala mati,
briše solze, joka in zdihuje.
Tam v dalji vidi drugo vojsko.
gleda v strahu in jo občuduje:

Zbor zapoje: Kdo pa so ti mladi fantje...

Napovedovalec: In kot pri nas, bilo je povsodi!

Vsi: Gozdovi so oživeli in besneli
v Liki, Bosni, Crni gori celi.

Dekle: Junaka-borca nevesta tja poslala,
dan in noč ga v mislih spremljevala:

Dekle poje (solo): Ah, zar je morala doć'
ta tužna, nesrečna noć,
kada si dragane moj
pošao u krvavi boj.

Poje zbor: Tamo daleko, daleko kraj lesa,
tamo je srce moje. tamo je sloboda.

Tamo daleko, gde šuma zeleni,
tamo je našoj vojsci vazda pobede put.

Tamo daleko u Bosni skalnati,
tamo je ljubav moja, tamo je Tito moj!

Napovedovalec: Ko pa prišlo do vrha je gorje,
glasila čudežna beseda se:

Vsi (zborno): Glej zmaga, zmaga naša je!

Prvi: Vélika pesem zdaj povsod zapela
prek' ruševin. polja, livad;
lopato je mladina zavihtela
in kramp zaril se v zemlje sklad.

Drugi: Gradijo proge se nam nove,
nas Avtoput bo vezal v svet;
in Litostroj brigade zove
v mladi. delovni polet.

Zbor zapoje: Pesem delovnih brigad...

Prvi: In zemlja spet začela je dehteti,
tud' brazde vzele že so seme vase.

Drugi: Naš kmet začel za plugom je hiteti,
pridelek nosi skupnosti in zase.

Zbor zapoje: Kmetič na svetu veselo živi;
na polje gre orati
in svoje seme s'jati.
Kmetič na svetu veselo živi.

Kmetič v hlevček veselo hiti
prašičke porediti,
telička podojiti.
Kmetič v hlevček veselo hiti.

Kmetič na odkupno postajo hiti;
krompirček tja zapelje
in žito že se melje
zanj, za skupnost, za delovne ljudi.

Napovedovalec: Tam v Liscu domačem b'lo
sonce topló,
možje so spet rezal trto krotkó.
Krivčev je oče povabil spet vse:
Grčarja Joška. Podobja, Martinka,
Andrejca, Franceta izza ovinka.

Prvi: Možje modrovali in rekli tako:

Tretji: Delamo pridno leto in dan,
pot v bodočnost bo kmalu zravnan.
A na vzhodu Imformbiro
kritizira nam delo hudo in grdo!

Vsi (zborno - močno): Mi pa gremo naprej
kot silen vihar
resnici, pravici nasproti!

Zbor zapoje: Kaj nam pa morejo...
če smo edin'!

Nič nam ne morejo...
če smo složni! Zastor.

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Jože Zamljen. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Okrajni odbor OF. Telefon uredništva: 7. Štev. tekočega računa pri Komunalni banki v Novem mestu: 66-1-90-603-1. Tiskarna »Slovenskega poročevalca«.